

Projekt výzkumu a vývoje 2B06013: Implementace opatření Evropské úmluvy o krajině v intenzivně zemědělsky využívaných oblastech nesoucích stopy historických krajinářských úprav pilotní studie Nové Dvory – Kačina

Krajinná diagnóza

(Souhrnná analytická zpráva, SWOT analýza)

(Výstup aktivity 904A01)

Ing. Martin Weber, Doc. RNDr. Zdeněk Lipský CSc., PhDr. Markéta Šantrůčková,
RNDr. Zdeněk Kučera, Ing. Jan Skaloš PhD., Ing. Lenka Stroblová, RNDr. Pavel Kukla,
Ing. Jiří Dostálek CSc., PhDr. Věra Vávrová, Ing. Marie Trantinová, Ing. Aleš Kopecký

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. Průhonice
Univerzita Karlova v Praze Přírodovědecká fakulta

prosinec 2009

MOTTO

Postavme do pozitivní opozice altruismus proti sobectví, kvalitu života vůči konsumu, kvalitativní rozvoj kvantitativnímu růstu, vědomí spoluodpovědnosti za stav společnosti a přírody erozi zodpovědnosti, úctu k životu kořistnickému vztahu k přírodě, princip předběžné opatrnosti jednostrannému důrazu na racionalitu, kooperaci pro společné cíle jednostranné soutěživosti, vědomí negativních důsledků lidské činnosti oslabenému pudu sebezáchovy, aktivní participativní demokracii pasivitě, vzájemnou toleranci vůči síle použité proti jinému, zodpovědnost ke generacím budoucím namísto preferování krátkodobých zájmů.

„Vavrouškovo desatero“ trvale udržitelného života

OBSAH

Úvod	5
I. Přírodní potenciál	6
I.1. Úvod	7
I.2. Vyhodnocení abiotického potenciálu	8
I.2.1. Geologické poměry, horniny, minerály: potenciál nerostných surovin	8
I.2.2. Geomorfologické poměry, reliéf a jeho potenciál	10
I.2.3. Pedologické poměry a potenciál půd	10
I.2.4. Klimatické poměry a jejich potenciál	11
I.2.5. Hydrologické poměry a vodohospodářský potenciál	12
I.2.5.1. Povrchové vody: vodní toky a vodní plochy	12
I.2.5.2. Podzemní voda	18
I.3. Biotický potenciál	19
I.3.1. Potenciální přirozená vegetace	19
I.3.2. Současná vegetace území (Aktuální vegetace)	20
I.3.3. Zoologie	21
I.4. Aktuální využití území (land use)	22
I.4.1. Legenda mapování land cover	22
I.4.2. Změny ve vývoji land cover zájmového území	22
I.5. Potenciál ochrany přírody	26
II. Kulturně - historický potenciál	29
II.1. Úvod	30
II.2. Historický význam území	30
II.3. Vybrané významné památkové objekty	34
II.4. Současný stav kulturně-historických hodnot	36
III. Sociální potenciál a trh práce	39
III.1. Úvod	40
Část A. – Vybrané statistické indikátory sociálního potenciálu	40
III.2. Politické prostředí	40
III.2.1. Vývoj správní příslušnosti	40
III.2.2. Výsledky komunálních voleb	43
III.3. Domovní fond	45
III.4. Obyvatelstvo	46
III.4.1. Vývoj počtu obyvatel a věková struktura	46
III.4.2. Rodáctví	47
III.4.3. Vzdělanost	48
III.4.4. Nezaměstnanost	48
III.5. Dopravní dostupnost a denní výměna obyvatelstva	49
III.6. Vybavenost	51
Část B. – Výsledky anketárního šetření	51
III.7. Výsledky anketárního šetření	51

Část C. – Trh práce v obcích zájmového území	61
III.8. Analýza nabídky	61
III.8.1. Struktura podnikatelských subjektů	61
III.8.2. Obsazené pracovní příležitosti	62
III.9. Analýza poptávky	62
III.9.1. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání	62
III.9.2. Ekonomická aktivita a nezaměstnanost	63
III.10. Závěr	68
 IV. Hospodářský potenciál	 69
IV. 1. Úvod	70
Část A. Lesní hospodářství a myslivost	70
IV. 2. Lesní hospodářství a myslivost	70
IV. 2.1. Vlastnická struktura lesů	70
IV. 2.2. Správci lesních majetků, územní členění z hlediska lesního hospodářského plánování	70
IV. 2.3. Lesnická plánovací dokumentace	71
IV. 2.4. Stav lesních porostů	71
IV. 2.5. Hospodaření v lesích	79
Část B. Zemědělství a rozvoj venkova	80
Část C. Vodní hospodářství a rybářství	82
 V. Stav a rozvoj obcí	 86
V.1. Úvod	87
V.2. Zhodnocení stavu a předpokládaného rozvoje obcí a územní infrastruktury	87
V.3. Participace s veřejností při plánování rozvoje území	93
 VI. SWOT analýza	 95
VI.1. Úvod	96
VI.2. Vyhodnocení SWOT analýzy	97
VI.3. Výsledná SWOT analýza stavu a nakládání s krajinou	107
 PŘÍLOHY (uloženy na CD)	 135

ÚVOD

Výzkumný projekt usiluje o nalezení přístupu k implementaci Evropské úmluvy o krajině (EÚoK) na lokální úrovni. Řešení probíhá formou pilotní studie v oblasti Novodvorská a Žehušicka, představující segment intenzivně zemědělsky využívané krajiny s výraznou stopou barokních a klasicistních krajinářských úprav (součást krajinné památkové zóny Žehušicko). Předmětem řešení je vypracování efektivních postupů k zabezpečení trvale udržitelného rozvoje krajiny, respektujícího jak její hospodářský potenciál, tak i ochranu a rozvoj přírodních a kulturně-historických hodnot krajiny.

Předložená krajinná diagnóza je zpracována ve dvou částech obsahujících souhrnnou analytickou zprávu a SWOT analýzu. Souhrnná analytická zpráva je rozdělena do pěti tematických oblastí, zahrnujících přírodní potenciál, kulturně-historický potenciál, sociální potenciál a trh práce, hospodářský potenciál, stav a rozvoj obcí. V samostatné části je pro výše uvedené oblasti zpracována SWOT analýza – tj. uvedení silných (Strength) a slabých (Weakness) stránek současného stavu a uvedení příležitostí (Opportunity) a hrozeb (Threat) vývoje tohoto stavu.

Souhrnná analytická zpráva byla připravena řešitelským kolektivem výzkumného projektu nejdříve jako pracovní podklad. Tento pracovní podklad posloužil jako vstupní informace pro pracovní setkání ke stavu krajiny na dolních tocích Doubravy a Klejnárky, které se uskutečnilo dne 19. 11. 2009 na zámku Kačina. Na setkání byli, vedle členů řešitelského kolektivu, přizváni starostové a zastupitelé obcí, pracovníci Pozemkového úřadu, referenti vybraných odborů MěÚ Čáslav, Kutná Hora, Krajského úřadu Středočeského kraje, referenti AOPK ČR, NPÚ, vybraní lesníci a zemědělci působící v zájmovém území, jakož i zástupci veřejnosti, kteří se aktivně zúčastnili předcházejících akcí. Po výše uvedeném setkání došlo k precizování a doplnění zpracovaného podkladu, zejména v oblasti SWOT analýz. Výsledná verze SWOT analýz byla rozeslána všem členům řešitelského kolektivu a výše uvedeným subjektům k hodnocení významnosti jednotlivých tvrzení. Na závěr byly jednotlivé odpovědi sumarizovány a SWOT analýza celkově vyhodnocena. Dílčím způsobem byl dopracován i obsah úvodních analýz. Takto zpracovaný materiál je na tomto místě prezentován.

Krajinná diagnóza bude sloužit jako vstup pro přípravu scénářů možného rozvoje krajiny. Tyto scénáře by měly vyústit do společně připraveného a všemi stranami akceptovatelného návrhu cílové charakteristiky krajiny řešeného území, jako strategického podkladu pro přípravu územních plánů, pozemkových úprav, koncepcí ochrany přírody, památkové péče apod.